

umowy o preliminarjach pokoju i rozejmie.

Rzeczpospolita Polska z jednej strony, a
Rosyjska Socjalistyczna Federacyjna Republika Sowiećów i Ukrainy,
Rzeczpospolita Socjalistyczna Republika Sowiećów z drugiej strony
jako Państwa Suwerenne, w celu zawarcia rozejmu i ustalenia przed-
wstępnych warunków pokoju wyznaczyły w charakterze swych pełnome-
cników:

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej.....
i Rząd R.S.F.S.R. oraz U.S.R.S.....

którzy po wymianie swych pełnomocników, uznanych za wystarczają-
ce i sporządzone w należytej formie, zgodzili się na postanowienia
następujące:

Art.1.: Obie układające się strony zapewniają sobie nawzajem cał-
kowite poszanowanie suwerenności państwowej i powstrzymanie się od
jakiegokolwiek mieszania się w wewnętrzne sprawy drugiej strony.

Art.2.: Obie układające się strony uznają niepodległość Białej
Rusi i Ukrainy zgodnie z zasadą samostawienia narodów, a zarazem
zgodnie postanawiają, że wschodnią granicę Polski, a więc granicę
między Polską z jednej, a Białorusią i Ukrainą z drugiej strony sta-
nowi linja:

Wzdłuż rzeki Bżwiny do ujścia Dziwny, wzdłuż tejże rzeki do uj-
ścia Auty, wzdłuż rzeki Auty, rzeki Peni, przez Pogost, Kamionkę
/te miejscowości po stronie polskiej/ do rzeki Ilji, wzdłuż rzeki
Byczanki, przez Sialeczyki /po stronie polskiej/, przez rzekę Is-
łecz między Rakowem i Jerszewiczami na zachód od Wołny, na zachód
od Rudnieżewicz, na wschód od Jaczanki, na wschód od Stołbic, Ge-
wiczny, Nieświeża, do rzeki Łani, wzdłuż tejże rzeki aż do jej uj-
ścia do Prypeci, między Oleszanami i Siemigowaczami, na zachód od
Ozdanicz, między rzekami Mostwa i Stwiga, pozostawiając Bierzów,
Hlinne i Bleżowe przy Polacu, na południe od Jelna, wschód od To-
maszgrodu i Osnicka, przez Rudnie Lwią, Karpiłówkę, Boroweje, Wo-
niacze /Dobrowole/ i Klenowaja, zostawiając 5 ostatnio wymienionych
miejscowości przy Polacu, przez rzekę Słucz między Bielczanami i
Łuczycami, przez Sterożew, wzdłuż rzeki Korczyk przez Kryłów, Make-
wo - obydwie miejscowości po stronie polskiej - na wschód od Milaty

na, Moszczenicy, Wilbowna przez rzekę Horyń do ujścia rzeki Wilji, wzdłuż tej rzeki na zachód od Zahajec przez Tatarynowcy, Lanowcy / /obydwie miejscowości po stronie polskiej/ na zachód od Jankowic, *pozostawiając Białoznieki przy Polsce, na zachód od Szczerasno w kierunku* do dawnej granicy między Austro-Węgrami, a Rosją i wzdłuż tejże do rzeki Dniestru.

Granica tu opisana oznaczona jest czerwono na mapie 1 :
: 750.000 dołączonej do niniejszej umowy. Co się tyczy granic, wyznaczonych biegiem rzek, termin użyty w opisie "wzdłuż rzeki" oznacza: z jednej strony przy rzekach niepływających linię środkową rzeki lub jej głównego ramienia, z drugiej strony przy rzekach płynących, linię środkową głównego koryta żeglownego.

Rosja i Ukraina zrzekają się wszelkich praw i pretencji do ziem na zachód od tej linii położonych, czy to z tytułu przeszłej w skutku rozbioru Rzeczypospolitej Polskiej przynależności tych ziem do byłego imperjum Rosyjskiego, czy to z jakiegokolwiek innego tytułu, a Rzeczpospolita Polska przyjmuje to do wiadomości.

Szczegółowe wytknięcie granicy państwowej należy do specjalnej mieszanej Komisji Granicznej, która powołana będzie natychmiast po podpisaniu Umowy niniejszej.

Obie układające się strony ustalają, że o ile w skład ziem, położonych na zachód od określonej wyżej linii granicznej wchodzi terytorja sporna między Polską, a Litwą, - sprawa przynależności tych terytorjów do jednego z tychże dwóch państw i rozgraniczenie się między Polską, a Litwą jest sprawą wyłącznie bezpośredniego porozumienia się w drodze rokowań, względnie uregulowania między Polską a Litwą.

Rosyjska Socjalistyczna Federacyjna Republika Sowieców i Ukraińska Socjalistyczna Republika Sowieców oświadczają swą w tej sprawie bezinteresowność.

Art.3.: Obie układające się strony zobowiązują się zanieść w traktacie pokojowym przepisy w przedmiocie swobodnego wyboru /opcji/ obywatelstwa polskiego, względnie rosyjskiego z zastrzeżeniem, że prawa zabezpieczyć się mające w traktacie na rzecz obywateli obu stron, przysługiwać będą bez żadnych wyjątków również i osobom wykonywującym prawo wyboru /opcji/.

Art.4.: Polska zobowiązuje się zapewnić w traktacie poko-

jeowym osobom narodowości rosyjskiej prawa, gwarantujące wolność rozwoju kulturalnego, językowego i wyznawania swojej religii. Strona przeciwna, w stosunku do osób narodowości polskiej, przyjmuje także samo zobowiązanie.

Art.5.: Obie układające się strony zrzekają się wzajemnie zwrotu kosztów wojennych, t.j. wydatków państwowych na prowadzenie przez nie wojny między nimi, jak również i odszkodowania za straty wojenne, t.j. za straty które były wyrządzone im lub ich obywatelom przez działania i zarządzenia wojenne.

Jednakże każda z układających się stron wynagrodzi szkody i straty, wyrządzone obywatelom strony przeciwnej przez czynności władz wojskowych i cywilnych sprzeczne z prawem międzynarodowym i będące aktami gwałtu nad życiem, zdrowiem i mieniem, jak również przez wszelkiego rodzaju rekwizycje.

Art.6.: Obie układające się strony zobowiązują się zamieścić w traktacie pokojowym przepisy, dotyczące wymiany jeńców wojennych i zwrotu rzeczywistych kosztów ich utrzymania.

Art.7.: Z chwilą podpisania umowy niniejszej powołane będą natychmiast Komisje Mieszane, w celu niezwłocznego wydania zakładników, oraz niezwłocznej wymiany jeńców cywilnych, internowanych, a w miarę możliwości i jeńców wojennych i zorganizowania poretu wygnańców.

Komisjom Mieszanym przysługuje prawo sprawowania opieki i niesienia pomocy jeńcom wojennym i cywilnym, internowanym, zakładnikom, oraz wygnańcom i uchodźcom.

Art.8.: Z chwilą podpisania umowy niniejszej obie układające się strony zobowiązują się do natychmiastowego zawieszenia postępowania, wszczętego z drodze sądowej, administracyjnej, dyscyplinarnej lub wszelkich innych w stosunku do jeńców, cywilnych, internowanych, zakładników, uchodźców, wygnańców i jeńców wojennych, oraz do natychmiastowego wstrzymania wykonania wszelkich kar, wymierzonych przeciwko tymże osobom, na którejkolwiek z wymienionych grup.

Wstrzymanie kary może nie powodować wypuszczenia na wolność osób uwięzionych, w tych wypadkach jednak musi nastąpić natychmiastowe wydanie ich w ręce władz, ich Państwa.

Jeśli dana osoba oświadczy, iż poretu do Ojczyzny sobie nie

życzy, lub władze Ojczyzny nie zgodzą się na jej przyjęcie, osoba ta może być na nowo pozbawiona wolności.

Osoby odsyłane do Ojczyzny, mają prawo zabierać ze sobą rodzinę. Stosować się będą do nich, bez jakiegokolwiek wyjątku, przepisy ustalić się mające w przyszłym traktacie pokojowym dla reemigrantów.

Art.9.: Obie układające się strony zobowiązują się zamieścić w traktacie pokojowym przepisy w przedmiocie amnestji, dla obywateli Polski, oraz osób pochodzenia ^{polskiego} w Rosji, i obywateli rosyjskich, oraz osób pochodzenia rosyjskiego w Polsce.

Art.10.: Obie układające się strony zobowiązują się przystąpić natychmiast do rokowań w przedmiocie zawarcia traktatu pokojowego.

Art.11.: Obie układające się strony zobowiązują się przystąpić natychmiast po podpisaniu traktatu pokojowego do rokowań w przedmiocie konwencji: o handlu i żegludze, o kompensacyjnej wymianie towarów, konwencji sanitarnej, komunikacyjnej i pocztowo-telegraficznej.

Art.12.: Obie układające się strony obowiązują się zamieścić w traktacie pokojowym postanowienia, dotyczące rozrachunku wojennego i likwidacji, i oprzeć je na zasadach następujących:

a/ Z poprzedniej przynależności części ziem Rzeczypospolitej Polskiej do byłego Imperjum Rosyjskiego nie wynikają dla Polski, w stosunku do Rosji żadne zobowiązania i ciężary.

b/ Obie układające się strony zrzekają się wzajemnie wszelkich praw do majątku państwowego, związanego z terytorjum strony przeciwnej.

c/ Zapas złota byłego rosyjskiego Banku Państwa zostanie podzielony między Polskę i Rosję proporcjonalnie do sum zdykontowanych wekeli w oddziałach byłego rosyjskiego Banku Państwa na obszarach, wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej, a na pozostałych obszarach byłego Imperjum Rosyjskiego; za podstawę do rozrachunku niniejszego przyjętym zostanie stan wymienionego zapasu na dzień 1.VIII.1914. i przeciętne sumy rocznego obrotu wekeli, zdykontowanych w okresie lat 1911 - 1913.

d/ Obie układające się strony zobowiązują się wzajemnie na żądanie właścicieli reewakuować i zwrócić w naturze, względnie w ekwiwalencji, mienie ruchome Państwa, ciał samorządowych, instytucji, osób fizycznych i prawnych, zabrane albo ewakuowane przymusowo lub dobrowolnie, począwszy od 1 sierpnia nowego stylu 1914 roku, z wy-

jątkiem zdobyczy wojennej.

e/ Będzie ustalone zobowiązanie zwrotu i restytucji Polsce wszelkich archiwów, bibliotek, dzieł sztuki, historycznych trofeów wojennych, zabytków i t.p. przedmiotów dorobku kulturalnego, wywiezionych z Polski do Rosji od czasów rozbiorów Rzeczypospolitej Polskiej.

opartych na dyktandach prawnych prekursji osób fizycznych i prawnych
f/ Będzie ustalone wzajemne uregulowanie obu stron, powstałych do chwili podpisania niniejszej Umowy, do Rządu i instytucji strony przeciwnej.

g/ Będzie ustalone zobowiązanie restytucji mienia Państwa Polskiego, jak również osób fizycznych i prawnych, zagrożonego przy zajęciu przez Władze Sowieckie lokali Przedstawicielstwa Polskiego, względnie wynagrodzenia szkód, z tego powodu wynikłych.

h/ Ustalono będzie zobowiązanie ^{ona}strony przeciwnej w traktacie pokojowym do przyznania Polsce i jej obywatelom zasady największego uprzywilejowania w dziedzinie restytucji i odszkodowania ~~xxxxxxx~~ za straty okresu rewolucyjnego i wojny domowej.

i/ Jako zaliczka na rachunek należących się Polsce sum z tytułu ekwiwalentu wywiezionego do Rosji mienia, a także należności z tytułu nieuregulowanych przez Rosję zobowiązań prawnych, przyznane będą Polsce koncesje na wyręb lasu i ~~eksploatację~~ eksploatację rud żelaznych.

Obie układające się strony zastrzegają, iż punkty powyższe nie wyczerpują wszystkich kwestji rozrachunkowo-likwidacyjnych.

Art.13.: Obie układające się strony zawierają równocześnie oddzielny układ w przedmiocie rozzejmu; układ ten stanowi składową część niniejszej umowy i posiadać będzie na równi z nią moc obowiązującą.

Art.14.: Umowa niniejsza sporządzona zostaje w dwóch egzemplarzach, każdy z nich w języku polskim, rosyjskim i ukraińskim. Przy interpretacji Umowy wszystkie trzy teksty uważane będą za autentyczne.

Art.15.: Umowa niniejsza podlega ratyfikacji i staje się prawomocną z chwilą wymiany dokumentów ratyfikacyjnych i spisania odpowiedniego protokołu. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych i spisanie odpowiedniego protokołu nastąpi w Rydze.

Obie układające się strony zobowiązują się do ratyfikacji

Umowy niniejszej najpóźniej w przeciągu 15 dni od chwili jej podpisania, wymiana zaś dokumentów ratyfikacyjnych i spisanie protokołu nastąpić winne najpóźniej w przeciągu dni 10-ciu po upływie terminu, przewidzianego dla ratyfikacji.

Obie układające się strony zastrzegają, iż układ w przedmiocie zawieszenia broni i rozejmu /Art.13./ traci moc obowiązującą, i to bez potrzeby uprzedniego wypowiedzenia, jeśli w terminie, przewidzianym dla wymiany dokumentów ratyfikacyjnych i spisania odpowiedniego protokołu czynności te z jakiegokolwiek powodów dokonane nie będą.

Na dowód czego Pełnomocnicy obu układających się stron podpisują niniejszą Umowę.

Działo się w Rydze, dnia

Za zgodność odpisu: Ruzicki

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Pro demeryt. Projekt ten jest obecnie przedmiotem ostatecznych obrad.

Według oświadczenia przewodniczącego p. Dąbskiego Joffe w zasadzie się zgodził na te warunki. Na jego życzenie będzie wstawiony jeszcze ~~parę~~ o przyznania tranzytu, w formie ogólnikowej.

Wstęp i artykuł 2 nie są jeszcze podane do wiadomości komisji bolszewickich. /artykuł 2 jednak znany Jeffemu/.

Ryga, 6/10.1920.

Kuliński m.p.Gen.ppor.

za zgodności odpisa: Ruzicki ppor.